

KOCSIS JÁNOS MÉHÉSSZEL BESZÉLGETTÜNK

A nap, hold, az ember és a méhek életének összefüggéseiről beszélgettünk egy Hunyadivárosban élő méhészszel, Kocsis Jánossal, aki ismételten meggyőződött arról, hogy a természet örök körforgásának rendjében milyen nagy szerepet töltenek be ezek a piciny rovarok.

- **Hogyan fogott bele a méhészkedésbe?** - kérdeztem Kocsis Jánost.

- 2006-ban kezdtem el méhészkedni, de mindig nagy állatbarát voltam. Előtte hat évig lovakat tartottam. Ezt kényszerűségből hagytam abba, mert a jól fizető munkahelyem megszűnt, a másiktól pedig már nem lehetett lovakat fenntartani. Továbbra is hiányzott, hogy a hétköznapi pénzkeresés mellett valami olyat is végezzek, ami kivisz a városból a természetbe. Sosem voltak olyan állataim, amiket aztán a saját szükségletünkre levágunk, feldolgozunk. Azért esett a választás a méhekre, mert ők ráadásul olyan értéket hoznak létre a méz előállításával, ami szintén a természet körforgásába kapcsolja vissza az embert. Van ehhez gyermekkori élményem is Városföldön, mert tízéves koromban teljesen egyedül lefogtam egy kirajzott méhcsaládot. Az akkori ismereteim lapján beittam cukorsziruppal egy ciroksöprűt, felvettem egy arcvédőt, és nagy merészséggel bedobozoltam őket. El is szállította az ottani méhész. Később a fuvarosként dolgozó apósomnak segítettem méhek konténeres szállításában. Egy innen ismert méhészgazdát kerestem aztán fel, amikor odáig jutottam, hogy magam is méhészkedem, és egy régi kollégámat is az Autoflexnél. Kéznel volt a segítség, mégis sokáig töprengtem, hogy belevágjak-e, mert az emberen a félelem a legnagyobb úr. Ha a saját félelmeit le tudja győzni, a többi már könnyebben megy.

- **Érdekes ezzel foglalkozni?**

- A szakirodalom olvasgatása, alkalmazása és más méhészek jó tanácsai eredményeképpen már az első év végére gyarapodás volt a méhcsaládok számában, hozamában. Jakabszálláson egy kis erdő melletti legelőn vannak a kaptáraim. Jelenleg 60 méhcsaládom van, de volt már 10 és 90 is. A munkahelyi kollektívában végzett hétköznapi tevékenységem mellett ez egy tulajdonosi szemléletet is kialakít az emberben. Csodálatos világ a méhészet. Maga a méz is olyan szubsztancia, amivel ősidők óta él az ember. Méhsejtek, méhrajok, mézgyűjtés már a barlangrajzokon is található. Sehogy máshogy nem lehet előállítani. Már kezdetben is úgy gondoltam, hogy a méhészkedéssel olyan körbe épülök be, ami értékrendjében, a természethez való hozzáállásában kitűnik az átlagból. Méhésznek lenni nem foglalkozás, hanem életforma. Éppen ezért szomorúan hallok a mézhamisításról, ami az igazi méhészekre is árnyékot vet.

- **Gondolom, a méhészkedésnek is megvannak a nehézségei.**

- Hogyne. Senki nem szól bele, hogy mit csinállok, de ha bármit rosszul teszek, azonnal következménye van. Nincs olyan, hogy hordási időszakban kihagyok egy napot vagy máskor egy hónapot, mert az még a következő évre is kihathat. Ezt elég nehéz megoldani, mert három műszakban dolgozom a METRO-ban. Az uniós belépés óta igen népszerű lett a méhészkedés. Nagyjából elmondható, hogy Magyarországon mára több méh van, mint amennyi gazdasági művelésbe nem bevont, vegyszermentes terület kellene a táplálékszerzésükhöz. Éppen ezért a hordási időszakban különösen oda kell figyelni rájuk. Egyre nagyobb gond az élősködők (atkák) elleni védekezés is, amit ha elhanyagolunk, tönkretelheti a méhcsaládokat. Aki nem teszi bele a szívét is ebbe a munkába, meglátszik az

állományán. Egy család 10 000 - 60 000 méhből áll, de a méhésznek felelőssége van minden egyes rovarért. Nincs két egyforma család, ha másért nem, mert más fejlődési periódusban van. A méhcsalád hajtómotorja az anya, de ha a család nem olyan erős, az anya hiába tudna többet, ő maga kevés ehhez – és fordítva. A hatékonyságot az emberi szakértelem is tudja növelni azzal, hogy a periódusaikat hozzáigazítja a természeti tényezőkhöz. Végtelenül tiszteletreméltó a méhek életében az önzetlenségük és a szorgalmuk. A méhek, ha úgy tartják őket, a végtelenségig tudnak menni. Egy méhecske, ha belekerül a legkeményebb dandárba, amikor a virágok kelyhei teljesen szétnyíltak, és a méhecske puszkagolyóként számtalanszor teszi meg oda-vissza az utat, akkor két hétig él. Ebben a csúcsidőszakban a kijáró méhecske lényegében az életét áldozza fel a család gyűjtéséért. De ha nincs dandár, és kényelmesebb az élete, akkor félévig is él.

- **Egyre többet olvasni a méhek veszélyeztetettségéről.**

- A növénytermesztésnek hatalmas a felelőssége ebben. Három év után rájöttem, hogy a kora tavaszi repce nagyon veszélyes, nemcsak azért, mert még hideg lehet, illetve szeszélyes az időjárás, hanem mert számolni kell az erősödő vegyszerkezeléssel is. Nem mindig tudjuk, hogy a gazda mivel védekezik, milyen csávázó módszert használ. Ha hajnalban felszívódó szerrel permeteznek, az a déli napsütésre már felszárad, nem árt a méheknek. A baj akkor van, ha a permetezés idejét nem jól választják meg. Még a víz is árthat a méheknek. Például ha a dandárban dolgozó, felhevült testű méheket eléri egy könnyű zápor, elpusztulnak. Ugyanez történik akkor is, ha erős napsütésben permeteznek – akár csak gombaölő szerrel is –, mert ez a hideg zuhany ugyanúgy leveri a méheket. Ha a téli időszakot nézzük, nemcsak a nagy mínuszok, hanem a szélsőséges, változékony időjárás is veszélyezteti őket. Emiatt sokan a pincéztetésüket választják a kiegyenlítettebb hőmérséklet érdekében, de ez elég költséges.

- **Milyen növények adják az Ön méhcsaládjainak a táplálékát?**

- A kora tavaszi repcét elkerülöm. Nem sokkal utána virágozik a galagonya, majd az akác. Ha tehetem, felviszem őket a Mátrába is az északi akác virágzására. 10-12 napi hordási időszak után a méhek még nem fáradnak el. Legalább ennyi ideig tudnak gyűjteni ott is. Sajnos, az EU-szabályozás már többször érintette érzékenyen a magyar akácot, pedig az Unió akácállományának a fele Magyarországon található. Hosszú hetek után, augusztusban jön a napraforgó, ami az akác után a legnagyobb szezonnövény a méhészek számára. De a méheket a közbeeső időben is ugyanúgy táplálni kell. Ezt ki így, ki úgy vészeli át. Van, aki vaddohányos területeket keres a méheinek, bár ez is egyre kevesebb, és vegyszerrel fertőzött lehet. Lassan a tarlóvirág is lekerül a méhek asztaláról. A méh öt kilométernél távolabb nem repül, de ennél is jóval kisebb körben mozog. Mintha tudná, hogy messzebből hordani nem gazdaságos, mert sok energia megy rá. Lényegében fel is élnék, amit így szereznek. Én a kaptárak közelében lévő mezei virágokra helyeztem a hangsúlyt, mert azok nálam bőven teremnek. Magam is telepítettem a pusztába a nemrégiben vásárolt másfél hektáros területen a virágpor kedvéért olyan évelő kerti virágokat – például őszirózsát, napvirágot – melyek jól bírják a szárazságot és a szegényes talajt. Ezek most már maguktól szaporodnak. Sok olyan tapasztalatom van, amit szívesen megosztanék másokkal is. Jó érzés, ha van kinek átadni a tudásomat.

(Kada Erika interjúja; Megjelent a Hunyadvárosi Hírmondó 2017/18. száma 20. oldalán)